

Världen

Australien

Katamaranerna som transporterar passagerare på Brisbane River kommer snart vara eldrivna.

BILDER: JOHAN AUGUSTIN

Så ska Australien gå från fossilmakt till grön framtid

Från kolberoende till en grön våg – nya vindar blåser i Australien. Med hjälp av katamaraner, elbilar och Volvo går Brisbane i bräschen inför sitt värdskap av OS för att visa upp det nya hållbara Australien. Men problemen är stora. – Hur ska jag kunna ha råd att köpa en elbil? frågar sig Brisbanebon Dermott O'Brien.

Katamaranen sveper snabbt fram över Brisbane River. Floden rinner genom staden som är i snabb förvandling. Överallt syns lyftkranar, nya skyskrapar och annan bebyggelse som tar vid.

Om tio år, 2032, kommer Brisbane att hålla i sommar-OS och staden gör sig redo för spelen och passar samtidigt på att visa världen och resten av Australien att delstaten

vill leda den gröna omställningen.

Längst fram i katamaranen, som än så länge går på diesel, står en passagerare med sin cykel och hoppar av vid slutstationen för att dra iväg på de nya breda nybyggda cykelbanorna som sträcker sig längs floden. Här ligger även en parkeringsplats med avsatta platser för elbilar – med tillhörande publika laddstolpar.

Parkeringsarna är en del i den nya

satsningen som kallas ”Queensland’s Electric Super Highway”, en sträcka med publika laddstolpar på 49 platser över nära 400 mil som sveper fram över delstaten hela vägen från Brisbane till Cairns i norr.

Regeringen vill samtidigt se allt fler elbilar på vägarna och kommer nu att subventionera elbilsköp med motsvarande omkring 20 000 kro-

nor. Det ingår i ett grönt paket på över motsvarande 440 miljarder kronor som delstaten har stakat ut – där 70 procent av Queenslands energiförsörjning ska komma från förnybar energi till 2032 – samma år som OS hålls.

På parkeringen befinner sig Francesca Webster och dottern Wizzy Ramsay, som är på väg till sin konventionella bil. Visst har de funderat på elbil, men vill se om Tesla släpper billigare modeller först.

– Jag vill helst ha en vätgasbil, för det är ett ännu bättre alternativ än elbil, säger Francesca.

– Men där är fortfarande problemet hur man ska lagra vätgasen.

Båda är dock överens om att allt fler blickar riktas mot hållbara alternativ i Queensland och det gör även Dermott O'Brien som står lite längre bort vid sin bil.

– Jag vill köpa en elbil men de är inte billiga, säger han och tillägger att ”min bil kostade hälften av vad en elbil kostar”.

Dermott O'Brien uppskattar att subventioner har införts på elbilar men att de nuvarande inte räcker – ”om vanliga människor ska ha råd att ställa om”. Själv köpte han sin nya bensindrivna Honda för omkring 180 000 kronor, medan de billigaste elbilarna på den australienska marknaden ligger på runt det dubbla.

– Hur kan jag kunna köpa en elbil, med en sådan stor prisskillnad?

Kollektivtrafiken ligger steget före i omställningen. Förutom katamaranerna som går på floden, som inom kort ska drivas på el, så byggs Brisbanes tunnelbanesystem ut med nya stationer, och busstrafiken – som står för två tredjedelar av kollektivtrafiken i staden – ska få en helt ny flotta av elbussar. Bakom satsningen står bland annat Volvo Buses – som från Borås tillverkar chassi till bussarna som inom kort rullar på Brisbanes gator.

Daniel Coleman provkör en av Volvos BZL-elbussar, som är ett demoexemplar, genom Newcastle som ligger norr om Sydney i New South Wales. Han säger att många höjer på ögonbrynen när de ser en elbuss, eftersom det fortfarande hör till ovanligheterna i Australien.

”
Världen måste gå över till netto-noll utsläpp

Paul Sernia
Vd, Endua

Volvos nya elbuss med föraren Daniel Coleman. Många i Australien reagerar fortfarande när de ser en elbuss.

Mark Fryer, ingenjörsschef på Volvo Buses.

Elskotrar är en vanlig syn i Brisbane, och det är även vanliga cyklar.

Publika laddstolpar som är del i Queensland's Electric Super Highway.

– Men vi får bra feedback när folk åker med på en provtur, säger Daniel.

Övergången från diesel till el innebär att både "servicekostnaderna och driften kommer att bli betydligt billigare", enligt honom. För tillfället är det bara 0,1 procent av Australiens bussar som är elektriska, men det kommer snart att förändras.

Många delstater, framför allt på östkusten, har stora planer på att byta ut sina flottor inom de närmaste åren. I New South Wales kommer hela Sydney-regionen enbart ha utsläppsfria bussar från 2035 och Victoria, ACT (Australian Capital Territory) och Queensland kommer enbart att köpa in elbussar från 2025. Regeringen i Queensland vill att 60 procent av regionens 2 500 bussar i sydöstra Queensland ska ha nollutsläpp innan OS går av stapeln.

Där kommer Volvos elbussar in i bilden. De kommer att finnas i sammanlagt fyra delstater med start 2023, och förutom i Western Australia där de redan finns i Perth, kommer de att finnas i Queensland, New South Wales och Victoria. I nuläget är det mestadels stadskärnor som blir fokusområden för Volvo eftersom laddningsmöjligheterna är begränsade när man kommer ut i ytterkanterna av städerna.

– Diesel är alltid lätt att fylla på

med, säger Mark Fryer, som är Australiens ingenjörsschef på Volvo Buses, och förklarar att kunderna blir nervösa när de försöker lägga ihop hur olika variabler inom elbussarna fungerar.

– Där kan vi hjälpa till med information så att rutterna blir så smidiga så möjligt, säger Mark Fryer.

Volvo Buses har ett större mål framöver i den gröna omställningen, förutom att för närvarande återvinna 94 procent av sina chassin.

– Vi vill montera och återvinna alla bussarna här i Australien.

Vätgas som bränsle växer samtidigt i Australien, främst bland lastbilar. Satsningar på sopbilar som drivs av vätgasceller har testats i Queensland under 2022. 2023 kommer tunga vätgaslastbilar att användas i Brisbane av stora bolag som Pepsi.

Vätgas ska effektivt dra ner på koldioxidutsläppen och företagen tävlar med varandra om att inte missa chansen. Ett av dem är Endua – ett bolag med bas i Brisbane – som tillverkar lagringstekniker av grön energi.

För att världen ska kunna dumpa sitt fossila beroende som fortfarande uppgår till 80 procent av den globala energiförsörjningen så krävs det inte bara gröna källor utan även lagringmöjligheter. Där kommer

Fakta: Australien – från kolberoende till grön våg

- Australien har länge halkat efter de globala klimatsatsningarna sedan landet, som styrdes av en liberal-konservativ regering i nästan ett decennium satsade hårt på sina fossila energikällor.
- Efter det federala valet i maj 2022 har miljön och ett förändligt klimat dock blivit en av de viktigaste valfrågorna där styrande vänsterinriktade Labor har satt utsläppsminskningar med 43 procent till 2030 (från 2005 års nivåer). Landet ska vara klimatneutralt 20 år senare, till 2050.
- Problemet har hittills delvis varit att Australiens största exportörer är fossila källor som kol och gas, och inget parti förutom Greens vill se en utfasning av den exporten.

Endua in i bilden, som bygger nästa generations lagring av ren energi för samhällen, industrier och även för mer avlägsna platser på landsbygden.

– Världen måste gå över till nettollutsläpp, säger Enduas vd Paul Sernia och säger att grön energi har blivit allt mer prisvärd och numera på allvar kan tävla med fossila källor.

– Men vi behöver lösningar för

- Men vinden har vänt och nu satsas det på många projekt, som även inkluderar export av vätgas och solenergi genom batterier till länder som Indonesien och Singapore inom de närmaste åren.
- Samtidigt storsatsas det på solpaneler på australiensiska hem, där omkring en tredjedel redan har installerade paneler. Queensland satsar på 22 gigawatt inom förnybara energikällor inom tio år, vilket är åtta gånger den nuvarande nivån.
- Övergången i delstaten innebär att 100 000 nya arbetstillfällen ska skapas till 2040, de flesta i regionala Queensland, när kolkraftverken stängs ner och arbetare får jobbgarantier inom industrier som till exempel vätgas.

att i stora mängder lagras den under lång tid.

Rent konkret innebär det att Endua redan har börjat byta ut dieselgeneratorer runt om i Brisbane där energilagringstekniken "levererar hållbar, pålitlig och kostnadseffektiv energi så att förnybar energi kan driva hemmen, transporterna och företagen".

Paul Sernia är redan en etablerad entreprenör inom hållbarhet, där

han är grundare av elfordonsladdaren Tritium, och han säger vidare att när marknaden går över till hundra procent förnybara energikällor så krävs också nya lösningar.

– Väte är en perfekt molekyl för att lagra förnybar energi på lång sikt eftersom det enkelt kan lagras till låg kostnad med hjälp av grön teknik som sol- och vind, säger Paul.

Brisbanes gröna övergång syns överallt i staden, där cykelbanor och gångbanor tar över nya ytor. Brisbaneborna, som spenderar mycket tid längs, eller på, floden kommer inom kort att få ta del av sammanlagt fyra gröna broar som håller på att byggas. De ingår i den nya stadsbildningen där gående- och cyklistprioriteras och som utesluter biltrafik.

En av de gröna broarna håller på att byggas vid Kangaroo Point i södra Brisbane, i närheten av en katamaranstation. Snart kommer eldrivna katamaraner svepa under en bro som delas av cyklister och fotgängare.

– Brisbane växer så det knakar, säger en ung man som joggar förbi och snabbt stannar till för att ta en titt på bygget av den nya bron.

– Det vi ser nu är en grön och hållbar utveckling.

Johan Augustin
utland@gp.se